

УДК 636.371.064
© 2017

А.П. КИТАЄВА,
доктор сільськогосподарських наук

І.С. СЛЮСАРЕНКО,
аспірант

Одеський державний
аграрний університет, Україна
E-mail: kafedratvppt@ukr.net
м. Одеса, вул. Пантелеймонівська, 13

РОЗВИТОК НОВОНАРОДЖЕНИХ ЯГНЯТ ЦИГАЙСЬКОЇ ПОРОДИ ЗАЛЕЖНО ВІД ГЕНОТИПУ БАТЬКІВ

Представлено результати вивчення розвитку новонароджених ягнят, отриманих від використання баранів-плідників порід гісарська, мериноландшафт на матках цигайської породи. Встановлено, що ягнята народжувалися здоровими, життєздатними, з добре розвиненим вовняним покривом. Обидві породи дали крупне потомство як серед баранців, так і серед ярок, особливо це помітно на ягнятах, народжених у числі одинців. У двійнят тенденцію до переваги за живою масою зберігали потомки баранів гісарської породи.

Ключові слова: вівці, жива маса, порода, ягнята, баранчики, ярки, статі тіла.

Вівчарство – важлива галузь тваринництва, яка виробляє незамінну сировину для легкої промисловості і продукти харчування для населення. Основною продукцією вівчарства є вовна, яка, незважаючи на досягнення у виробництві синтетичних і штучних волокон, залишається незамінною сировиною для текстильної промисловості.

Але на сучасному етапі розвитку галузі вівчарства вовна, як сировина, втрачає свою привабливість, що має негативні наслідки в тонкорунному і напівтонкорунному напрямі вівчарства. Сьогодні все більшого поширення набуває виробництво м'яса: баранини та ягнятини.

Основними джерелами виробництва дієтичного м'яса овець в усьому світі є напівтонкорунне м'ясо-вовнове вівчарство, від якого одержують не тільки м'ясо, а й високоякісну кросбредну вовну [1].

В умовах ринкових відносин ціна реалізації вовни катастрофічно падає, а баранини, навпаки, зростає. У зв'язку з цим, для підвищення конкурентоспроможності галузі, у вівчарстві усіх напрямів продуктивності увага прикута до підвищення м'ясної продуктивності овець і збільшення виробництва баранини [3].

Важливим прийомом збільшення виробництва баранини є збереження ягнят та цілеспрямоване їх вирощування. Адже тільки здорові, життєздатні тварини можуть мати високу продуктивність і повністю реалізувати свій генетичний потенціал. Відомо, що спадково зумовлені ознаки реалізуються в різних порід по-різному [2]. Це зумовлено дією багатьох чинників, основними з яких є умови середовища зростання і розвитку організму тварини, зокрема забезпечення повноцінною годівлею збалансованою за всіма поживними, мінеральними речовинами та вітамінами, а також сила спадковості ознак батьків й успадкування їх потомством.

Для підвищення м'ясної продуктивності овець використовують породи різного напрямку продуктивності з добре розвиненими м'ясними ознаками.

Враховуючи викладене, метою нашої роботи було вивчення розвитку новонароджених ягнят, одержаних від використання баранів різних порід на матках цигайської породи.

Методика дослідження. Роботу виконували у СТОВ "Роздільнянське" Роздільнянського району Одеської області, де в період

парувальної кампанії було спаровано 45 маток цигайської породи з баранами-плідниками (2 гол.) гісарської породи і 96 голів з баранами-плідниками (2 гол.) породи мериноландшафт. Барани-плідники і матки були підібрані за принципом аналогів з урахуванням живої маси.

Одержане потомство розподілили за статтю і типом народження (одинці і двійні). При народженні в усіх ягнят визначали живу масу шляхом зважування та оцінювали загальний стан, життєздатність – візуально. Екстер'єр оцінювали шляхом взяття промірів статей тіла. Цифровий матеріал опрацьовували біометричним методом варіаційної статистики за методикою М.О. Плохинського [4].

Результати дослідження та їх обговорення. Новонароджені ягнята були життєздатними, бадьорими, з нормально розвиненим вовновим покривом (табл. 1). Жива маса є інтегральним показником, який об'єднує розвиток функціональних і ростових особливостей організму на певному етапі його розвитку. Зокрема, жива маса ягнят при народженні свідчить про їх розвиток в ембріональний період, який залежить від багатьох факторів, у тому числі й від породи батьків.

Барани-плідники обох порід (гісарської і мериноландшафт) дають крупне потомство як серед баранців, так і серед ярків. Особливо це помітно в ягнят, народжених у числі один-

ців. Народжені в числі одинців від баранів гісарської породи вірогідно ($P>0,95$) переважали за живою масою своїх ровесниць від баранів породи мериноландшафт на 12,9 %.

Серед баранців-одинців перевагу також мали потомки гісарських баранців (8,5 %), але ця різниця була невірогідною.

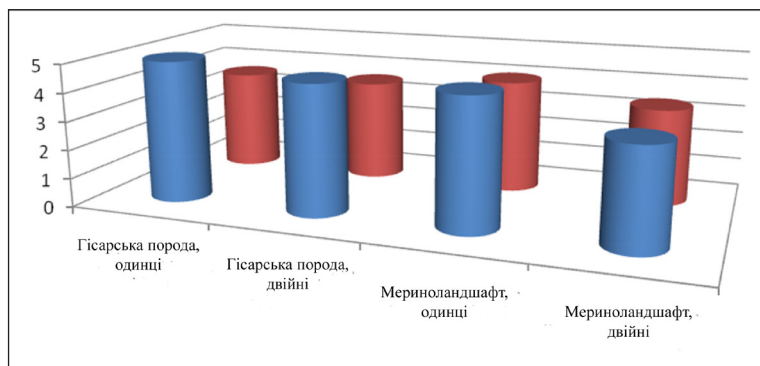
Жива маса ягнят, народжених у числі двійнят, не мала суттєвої й вірогідної різниці між потомством баранців обох порід. Однак тенденція до переваги збереглася в потомства баранців гісарської породи. В ярків ця перевага становила 5,0 %, у баранців – 3,8.

У потомстві баранців і гісарської породи, і породи мериноландшафт відмічалася різниця між баранцями і ярками за живою масою, що зумовлено статевим диморфізмом. Так, у потомстві баранів гісарської породи баранці мали перевагу (8,8 %) над ярками за живою масою серед народжених у числі одинців, але вона була невірогідною (рисунк).

У потомстві баранів породи мериноландшафт серед одинців більшу і невірогідну живу масу мали також баранці порівняно з ярками (13,3 %). Серед двійнят суттєвої різниці не відмічалось. Про це свідчать коефіцієнти мінливості живої маси, які були на середньому рівні значення з дещо більшим відхиленням в ярків-двійнят від гісарських баранів (17,4 %) та в баранів-двійнят від баранів породи мериноландшафт (16,4 %).

1. Жива маса новонароджених ягнят залежно від породи батька, кг

Ягнята	Порода батька							
	гісарська				мериноландшафт			
	<i>n</i>	$X \pm Sx$	$\pm \sigma$	$Cv, \%$	<i>n</i>	$X \pm Sx$	$\pm \sigma$	$Cv, \%$
Ярки								
Одинці	20	$4,605 \pm 0,174^{*vv}$	0,524	11,3	27	$4,076 \pm 0,166^{vv}$	0,590	14,3
Двійні	20	$3,639 \pm 0,223$	0,633	17,4	36	$3,463 \pm 0,094$	0,452	13,0
Середнє		$4,122 \pm 0,193$	0,578	14,3		$3,770 \pm 0,260$	0,676	13,6
Баранці								
Одинці	12	$5,013 \pm 0,302$	0,678	13,5	24	$4,619 \pm 0,173^{vvv}$	0,569	12,7
Двійні	14	$3,654 \pm 0,536$	0,297	8,3	44	$3,520 \pm 0,138$	0,913	16,4
Середнє		$4,333 \pm 0,419$	0,487	10,9		$4,069 \pm 0,311$	0,741	14,5
* $P>0,95$ – різниця між потомством різних батьків; v – $P>0,95$; vv – $P>0,99$; vvv – $P>0,999$ (різниця між потомством одного батька, одинцями і двійнями).								

Жива маса новонароджених ягнят залежно від породи батьків

Проміри статей тіла тварини дають можливість визначити відповідність тварини тій чи іншій породі, а також розвиток певних частин тіла, які характеризують напрям продуктивності, й разом з конституцією забезпечують рівень її розвитку.

На підставі проведених промірів статей тіла й огляду тварини оцінювали її конституцію у зв'язку з біологічними особливостями, життєздатністю й напрямом продуктивності, оскільки кожна стать є інтегральною частиною тіла (табл. 2).

2. Проміри статей тіла ягнят при народженні залежно від породи батька, см

Ягнята	Порода батька			
	гісарська		мериноландшафт	
	одинці, $n = 20$	двійні, $n = 20$	одинці, $n = 27$	двійні, $n = 48$
	$\bar{X} \pm S_x$	$\bar{X} \pm S_x$	$\bar{X} \pm S_x$	$\bar{X} \pm S_x$
Ярки				
Висота в холці	38,58±1,032	35,64±0,818	37,11±0,531	34,89±0,471
Коса довжина тулуба	37,10±0,590	30,71±0,715	30,63±0,845	31,39±0,996
Ширина грудей	3,25±0,577	7,65±0,291	7,63±0,261	7,16±0,305
Ширина в маклаках	6,44±0,251	5,45±0,283	6,26±0,253	5,56±0,119
Глибина грудей	9,75±0,343	8,66±0,249	8,18±0,294	8,34±0,272
Обхват грудей	40,83±0,861	34,86±0,760	39,26±0,735	35,97±0,710
Баранці				
Висота в холці	39,05±0,397	37,35±0,788	37,16±0,547	35,33±0,717
Коса довжина тулуба	36,83±1,089	33,59±1,038	35,44±0,913	31,63±0,749
Ширина грудей	8,70±0,279	8,05±0,430	8,50±0,307	7,54±0,147
Ширина в маклаках	7,21±0,247	6,60±0,202	6,46±0,288	5,69±0,136
Глибина грудей	9,95±0,229	8,82±0,252	9,39±0,274	8,35±0,272
Обхват грудей	40,95±0,397	36,05±0,771	40,08±0,577	36,69±0,535

У наших дослідженнях ягнята народжувалися з добре розвиненим периферичним відділом скелета, що надає їм високоногості. В ягнят зареєстрована дещо менша ширина грудей порівняно з глибиною, що характеризує їх вузькотілість. Ягнята мали добре виражену видовженість тулуба, розвинені усі статі тіла. Суттєвих відмінностей між промірами статей тіла потомства баранців гісарської породи та породи мериноландшафт не відмічено.

Баранці, які походять від баранів породи мериноландшафт, дещо поступаються потомству баранів гісарської породи за промірами всіх статей тіла. Однак у потомства баранів обох порід такі проміри, як висота в холці, коса довжина тулуба і обхват грудей мають високі показники, що свідчить про добрий ембріональний розвиток ягнят та успадкованість ознаки батьків.

Висновки

1. За живою масою потомство баранів гісарської породи має тенденцію до переваги над потомством баранів породи мериноландшафт.

2. В основному ярки від гісарських баранів переважали своїх ровесниць від баранів мериноландшафт за живою масою, крім ярк-одинців. Яркі-одинці від гісарських баранів вірогідно ($P > 0,95$) переважали за цим

показником своїх ровесниць, одержаних від баранів породи мериноландшафт.

3. За промірами статей тіла суттєвих і вірогідних відмінностей між потомством баранів гісарської породи і породи мериноландшафт не встановлено. Ягнята народжуються здоровими, життєздатними, з нормально розвиненим вовновим покривом.

Бібліографія

1. Абонеев В.В. Мясная и шерстная продуктивность тонкорунных овец разного происхождения / В.В. Абонеев, А.И. Суков, Д.М. Рудаков // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2007. – № 1. – С. 30–32.

2. Ерохин А.И. Влияние кастрации баранчиков на их мясную продуктивность / А.И. Ерохин, Е.А. Карасев, Т.А. Магомедов [и др.] // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2007. – № 2. – С. 13–17.

3. Магомедов Т.А. Мясная продуктивность тонкорунных и полутонкорунных овец / Т.А. Магомедов // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2006. – № 1. – С. 27–28.

4. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – 256 с.

5. Китаєва А.П. Вплив паратипічних чинників на розвиток продуктивних ознак

ягнят цигайської породи / А.П. Китаєва // Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук. праць Одеського ДСГІ. – Одеса, 1999. – Вип. 3(6), ч. III. – С. 197–201.

6. Китаєва А.П. Ембріональний розвиток ягнят каракульської породи молдавського екотипу / А.П. Китаєва, О.М. Марчук // Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук. праць Одеського ДАУ. – Одеса: ТЕС, 2011. – С. 24–28.

7. Китаєва А.П. Формування продуктивних якостей помісного (Ц × АК) F1 молодняку овець за різної структури раціону / А.П. Китаєва // Вісник Сумського НАУ: тваринництво. – 2014. – Вип. 2/1(24). – С. 120–123.

8. Комогорцев Г.Ф. Весовой и линейный рост молодняка овец разного происхождения / Г.Ф. Комогорцев // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2006. – № 2 – С. 11–13.

Рецензент – доктор сільськогосподарських наук,
професор **О.М. Черненко**